

Välismaalaste seaduse ja riigilõivuseaduse muutmise seadus (viisa vaidemenetlus)

§ 1. Välismaalaste seaduse muutmine

Välismaalaste seaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 12 lõige 2 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(2) Käesolevas seaduses sätestatud viisamenetlustele ning viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või otsuse õigeks ajaks tegemata jätmise või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamisele ei kohaldata haldusmenetluse seaduse sätteid, kui käesolev seadus ei sätesta teisiti.“;

2) paragrahvi 41 lõike 1 punkt 6 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„6) viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või otsuse õigeks ajaks tegemata jätmise või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamiseks esitatud avalduse (edaspidi käesolevas seaduses *vaie*) läbivaatamine;“;

3) paragrahvi 97 täiendatakse lõikega 3 järgmises sõnastuses:

„(3) Viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmisest teavitatakse taotlejat kirjalikult tuues välja selle põhjendused.“;

4) paragrahvi 100¹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuses ning viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuses peab olema viide otsuse vaidlustamise võimaluste, koha, tähtaja ja korra kohta.

(2) Välismaalane võib 30 päeva jooksul viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse (edaspidi käesolevas alljaotises ka *otsus*) teatavakstegemise päevast arvates esitada vaide otsuse kehtetuks tunnistamiseks.

(3) Välismaalane võib 30 päeva jooksul viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse teatavakstegemise päevast arvates esitada vaide tema taotluse läbivaatamiseks.

(4) Välismaalane võib 30 päeva jooksul viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbivaatamise tähtaja möödumise päevast arvates esitada vaide tema taotluse suhtes otsuse tegemiseks.

(5) Vaide esitamise tähtaega ei ennistata.“;

5) paragrahvi 100² pealkirjas ja tekstis ja § 100³ lõigetes 1 ja 2 ning § 100⁴ pealkirjas asendatakse sõna „avaldus“ sõnaga „vaie“ vastavas käändes;

6) paragrahvi 100³ pealkiri muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 100³. Vaidele esitatavad nõuded ja puuduste kõrvaldamine“;

7) paragrahvi 100³ täiendatakse lõigetega 3–6 järgmises sõnastuses:

„(3) Vaie esitatakse käesoleva seaduse § 101 lõike 1 punkti 9 alusel kehtestatud korra kohaselt.

(4) Kui välismaalane ei ole vaides esitanud nõutud andmeid või kõiki dokumente, vaie ei vasta nõuetele või vaides on muid puudusi, annab haldusorgan välismaalasele puuduste kõrvaldamise tähtaja, selgitades, et tähtpäevaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral vaiet läbi ei vaadata.

(5) Kui puudus kõrvaldatakse määratud tähtaja jooksul, loetakse vaie tähtajaks esitatuks. Kui puudust tähtajaks ei kõrvaldata, võib haldusorgan jätta vaide läbi vaatamata, teavitades sellest välismaalast.

(6) Puuduste kõrvaldamise ajaks vaide lahendamise tähtaeg peatub.“;

8) paragrahvi 100⁴ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Otsuse vaidlustamiseks esitab välismaalane vaide otsuse teinud haldusorganile.

(2) Viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise või otsuse õigeks ajaks tegemata jätmise vaidlustamiseks esitab välismaalane vaide haldusorganile, kellele esitati viisa või viibimisaja pikendamise taotlus.“;

9) paragrahv 100⁵ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 100⁵. Vaide läbivaatamise pädevus ja menetlus

(1) Vaide läbivaatamisel kontrollib pädev haldusorgan viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või otsuse õigeks ajaks tegemata jätmise või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse õiguspärasust ja otstarbekust.

(2) Kui viisa taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise või viisa kehtetuks tunnistamise otsuse tegi või jättis tähtajaks tegemata Eesti välisesindus, vaatab vaide läbi Eesti välisesindus.

(3) Kui viisa andmisest keeldumise otsuse peale esitatud vaide läbivaatamisel Eesti välisesinduses ilmneb, et valdkonna eest vastutava ministri määratud Siseministeeriumi valitsemisala asutus (edaspidi *Siseministeeriumi valitsemisala asutus*) välismaalase viisataotlust ei kooskõlastanud, edastab Eesti välisesindus vaide viivitamata koos selle aluseks

olevate lisade ja seotud menetlusdokumentidega läbivaatamiseks ja lahendamiseks Välisministeeriumile.

(4) Käesoleva paragrahvi lõikes 3 nimetatud juhul kaasab Välisministeerium menetluse Siseministeeriumi, kes kontrollib Siseministeeriumi valitsemisala asutuse tegevuse õiguspärasust viisa andmise kooskõlastusmenetluse läbiviimisel, kooskõlastamata jätmise asjaolusid ja edastab oma seisukoha Välisministeeriumile.

(5) Kui Eesti välisesindus leiab, et vaie on põhjendatud, rahuldab ta selle vaideotsusega.

(6) Kui Eesti välisesinduse hinnangul ei ole vaie põhjendatud, edastab ta vaide koos selle aluseks olevate lisade, seotud menetlusdokumentidega ja oma seisukohaga Välisministeeriumile läbivaatamiseks ja lahendamiseks.

(7) Kui viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise või viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse tegi Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet, vaatab vaide läbi vastavalt Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet.

(8) Kui viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või viisa andmisest keeldumise või viibimisaja pikendamisest keeldumise otsuse tegi või jättis tähtjaks vastu võtmata Politsei- ja Piirivalveamet, vaatab vaide läbi Politsei- ja Piirivalveamet.

(9) Kui viisa andmisest keeldumise otsuse peale esitatud vaide läbivaatamisel Politsei- ja Piirivalveametis ilmneb, et Siseministeeriumi valitsemisala asutus ei kooskõlastanud välismaalase viisataotlust, edastab Politsei- ja Piirivalveamet vaide viivitamata koos selle aluseks olevate lisade ja seotud menetlusdokumentidega läbivaatamiseks ja lahendamiseks Siseministeeriumile.

(10) Käesoleva paragrahvi lõikes 9 nimetatud juhul kontrollib Siseministeerium vaide läbivaatamise menetluse käigus lisaks Siseministeeriumi valitsemisala asutuse tegevuse õiguspärasust ja otstarbekust viisa andmise kooskõlastusmenetluse läbiviimisel, samuti kooskõlastamata jätmise asjaolusid.

(11) Valdkonna eest vastutav minister võib määrusega volitada käesoleva paragrahvi lõigetes 4 ja 10 nimetatud ülesandeid täitma Siseministeeriumi valitsemisala valitsusasutuse.

(12) Kui Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet leiab, et vaie on põhjendatud, rahuldab vastavalt Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet selle ise vaideotsusega.

(13) Kui Politsei- ja Piirivalveameti või Kaitsepolitseiameti hinnangul ei ole vaie põhjendatud, edastab vastavalt Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet vaide, selle aluseks olevad lisad, seotud menetlusdokumendid ja oma seisukoha Siseministeeriumile läbivaatamiseks ja lahendamiseks.

(14) Käesoleva paragrahvi lõikes 13 nimetatud juhul võib valdkonna eest vastutav minister määrusega volitada vaiet läbi vaatama ja lahendama Siseministeeriumi valitsemisala valitsusasutuse.

(15) Vaide esitamisel võib välismaalane haldusorganile esitada uusi asjaolusid ja tõendeid.

(16) Haldusorgani nimel tegutsev isik ei või vaidemenetlusest osa võtta, kui esinevad haldusmenetluse seaduse §-s 10 sätestatud taandamise alused.“;

10) paragrahv 100⁶ tunnistatakse kehtetuks;

11) paragrahv 100⁷ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 100⁷. Vaideotsus ja selle teatavaks tegemine

(1) Eesti välisesindus, Politsei- ja Piirivalveamet või Kaitsepolitseiamet võib vaideotsusega:

- 1) vaide rahuldada ja tunnistada otsuse kehtetuks ning teha uue otsuse;
- 2) vaide rahuldada ja tunnistada viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsus kehtetuks ning vaadata taotlus läbi;
- 3) vaide rahuldada ja teha viisa või viibimisaja pikendamise taotluse suhtes otsuse.

(2) Siseministeerium või Välisministeerium võib vaideotsusega:

- 1) vaide rahuldada ja tunnistada otsuse kehtetuks ning teha ettekirjutuse uue otsuse tegemiseks või asja uuesti läbivaatamiseks;
- 2) vaide rahuldada ja tunnistada viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsus kehtetuks ning teha ettekirjutuse taotluse läbivaatamiseks;
- 3) vaide rahuldada ja teha ettekirjutuse viisa või viibimisaja pikendamise taotluse suhtes otsuse tegemiseks;
- 4) jätta vaie rahuldamata ja otsus muutmata.

(3) Välismaalasele ega muule isikule ei avaldata vaideotsuse aluseks olevaid asjaolusid, vaideotsuse tegemise põhjendusi ega muud sellega seonduvat teavet.

(4) Vaideotsus tehakse välismaalasele või tema esindajale teatavaks tema poolt vaites märgitud kontaktandmete kohaselt.“;

12) paragrahvid 100⁸ ja 100⁹ tunnistatakse kehtetuks;

13) paragrahvi 100¹⁰ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(1) Välismaalasel on õigus esitada viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või otsuse õigeks ajaks tegemata jätmise või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse peale kaebus (edaspidi käesolevas alljaotises *kaebus*) halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras, arvestades käesolevas seaduses sätestatud erisusi. Kaebuse võib esitada kui välismaalane on esitanud vaide Eesti välisesindusele, Politsei- ja Piirivalveametile või Kaitsepolitseiametile ning see on jäetud läbi vaatamata, rahuldamata või tähtajaks lahendamata.

(2) Kaebuse, apellatsioonkaebuse ja kassatsioonkaebuse läbivaatamisel ei kohaldata esialgset õiguskaitset.

(3) Kohtumenetluses ei avaldata kaebajale ega menetlusvälisele isikule viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või otsuse õigeks ajaks tegemata jätmise või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja

pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse aluseks olevaid asjaolusid, otsuse põhjendusi ega otsusega seonduvat muud teavet.

(4) Halduskohus, ringkonnakohus ja Riigikohus teeb otsuse kirjeldava ja põhjendava osata. Resolutsioonina vormistatud otsust täiendab kohus kirjeldava ja põhjendava osaga, kui menetlusosaline teatab kohtule 15 päeva jooksul otsuse resolutsiooni avalikult teatavakstegemisest arvates soovist esitada otsuse peale apellatsioonkaebuse või kassatsioonkaebuse. Selline otsus tuleb tervikuna avalikult teatavaks teha 30 päeva jooksul soovi esitamisest arvates. Kirjeldusi ja põhjendusi kaebajale ega menetlusvälisele isikule ei avaldata.“;

14) paragrahv 100¹¹ muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„§ 100¹¹. Kaebuse esitanud välismaalase õiguslik seisund

Kohtule kaebuse esitamine või kohtuistungi korraldamine kaebuse läbivaatamiseks ei ole aluseks välismaalase saabumiseks Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumile, jätkuvaks viibimiseks Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumil ega lükka Schengeni konventsiooni liikmesriikide territooriumilt lahkumise kohustuse täitmist edasi.

15) paragrahvid 100¹²–100¹⁸ tunnistatakse kehtetuks;

16) paragrahvi 100¹⁹ tekst muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„Kui välismaalane on esitanud vaide või esitanud kaebuse halduskohtule, apellatsioonkaebuse ringkonnakohtule või kassatsioonkaebuse Riigikohtule ja esitab varasema viisa või viibimisaja pikendamise taotlusega samal alusel uue taotluse, jäetakse tema hilisem viisa või viibimisaja pikendamise taotlus läbi vaatamata.“;

17) paragrahvi 101 lõike 1 punkt 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„9) viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või otsuse õigeaks ajaks tegematajätmise või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaide esitamise nõuded, vaites esitatavate andmete ja lisatavate tõendite loetelu ning vaide läbivaatamise tähtajad.“;

18) paragrahvi 102 täiendatakse lõikega 8 järgmises sõnastuses:

„(8) Andmekogu vastutav töötaja on Politsei- ja Piirivalveamet ja volitatud töötaja määratakse andmekogu põhimääruses.“.

§ 2. Riigilõivuseaduse muutmine

Riigilõivuseaduses tehakse järgmised muudatused:

1) paragrahvi 276 lõige 9 muudetakse ja sõnastatakse järgmiselt:

„(9) Viisa või viibimisaja pikendamise taotluse läbi vaatamata jätmise otsuse või otsuse õigeaks ajaks tegemata jätmise või viisa andmisest keeldumise, viisa tühistamise, viisa kehtetuks

tunnistamise, viibimisaja pikendamisest keeldumise ja viibimisaja ennetähtaegse lõpetamise otsuse vaidlustamiseks esitatud vaide läbivaatamise eest tasutakse riigilõivu 40 eurot.“;

2) paragrahvi 276 lõige 10 tunnistatakse kehtetuks.

Henn Põlluaas
Riigikogu esimees

Tallinn, „...“2019. a

Algatab Vabariigi Valitsus
Tallinn, „...“2019. a